

بررسی میزان کاربرد یادگیری سیار در یادگیری دانشجویان تربیت بدنی دانشگاه‌های یاسوج

مصطفی باقریان فر^{۱*}، محمد جوادی پور^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه تهران

۲. هئیت علمی دانشگاه تهران

دریافت: (۹۴/۰۵/۱۴) پذیرش: (۹۴/۱۲/۲۵)

Evaluation of the application of the mobile learning in physical education students learning Universities of Yasuj

Mostafa Bagherian far^{*1}, Mohammad Javadipour²

1. M. A. student of Tehran University

2. The faculty of Tehran University

Received: (2015/08/05)

Accepted: (2016/03/15)

Abstract

The objective of the present study is to Evaluation the application of the mobile learning in physical education student learning Universities of Yasuj. The research method is descriptive-field study and the population of the study includes all physical University students of Yasuj. 198 samples were chosen according to Cochrane formula through relative random sampling method, and the researchers made questionnaire of the mobile learning was distributed among them. The questionnaire validity was determined by content validity, and for its reliability Cronbach's alpha was used. The study obtained information were analyzed by using descriptive statistics (relative frequency, setting the table, standard deviation and average) and inferential statistics (one sample t test, t test, one way ANOVA test and Gabriel test). The results show that the application of the mobile learning Components of physical education students learning optimal 0/001 was significant at a confidence level. too, the use of mobile learning and its components between men and women was significant.

Keywords

mobile learning, learning, Physical education students

چکیده

مطالعه حاضر با هدف بررسی میزان کاربرد یادگیری سیار در یادگیری دانشجویان تربیت بدنی دانشگاه‌های یاسوج صورت گرفته است. روش این پژوهش از نوع توصیفی - پیمایشی است و جامعه آماری پژوهش را تمامی دانشجویان تربیت بدنی دانشگاه‌های یاسوج تشکیل می‌دهند. تعداد ۱۹۸ نفر از دانشجویان تربیت بدنی دانشگاه‌های یاسوج طبق فرمول کوکران به شیوه نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبی انتخاب و پرسشنامه محقق ساخته یادگیری سیار در میان آنان توزیع گردید. جهت تعیین روابی پرسشنامه از روابی محظوظ و پایایی آن از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید. اطلاعات بدست آمده در این پژوهش با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی نسبی، تدوین جدول، انحراف استاندارد و میانگین) و آمار استنباطی (آزمون t تک نمونه‌ای، آزمون t مستقل، آزمون تحلیل واریانس یکراهه و آزمون گابریل) تجزیه و تحیل گردید. نتایج نشان داد که میزان کاربرد یادگیری سیار و مؤلفه‌های آن در یادگیری دانشجویان تربیت بدنی در حد نسبتاً نامطلوب و در سطح اطمینان ۰/۰۰۱ معنادار بوده است. همچنین میزان کاربرد یادگیری سیار و مؤلفه‌های آن در بین زنان و مردان معنادار نبوده است.

واژه‌های کلیدی

یادگیری سیار، یادگیری، دانشجویان تربیت بدنی

*Corresponding Author: Mostafa Bagherianfar

E-mail: mostafab178@yahoo.com

*نیسنده مسئول: مصطفی باقریان فر

پست الکترونیک: mostafab178@yahoo.com

افزایش یافته است، این در حالی است که در بازده زمانی، یادگیری با کمک معلم یا مدرس، ۳۸ درصد افت داشته است. بنابراین، آموزش از طریق وسایل سیار این امکان را برای فراغیران فراهم آورده که سخنان مدرس یا دیگر افراد کلاس را به راحتی در اوقات فراغت خود، مثلاً هنگام ورزش کردن یا زمانی که منتظر یک قرار ملاقات هستند، گوش کرده و موضوعات آموزشی را تجدید و بروزرسانی کنند (ظرفی و همکاران، ۱۳۹۳).

ضرورت توجه به همه‌گیر شدن و فراغیری وسایل سیار^۵، در جوامع امروزی را می‌توان در گفتگوی لیچ فیلد و همکاران^۶ (به نقل از میلو و همکاران، ۲۰۰۸) به خوبی دریافت. آنها در این رابطه گفته‌اند: هرگز در تاریخ استفاده از تکنولوژی در آموزش و پرورش، تکنولوژی وجود نداشته است که در قابلیت دسترسی برای شهروندان، مانند تکنولوژی سیار باشد. این قابلیت دسترسی و نفوذپذیری بالا، از مهمترین مزایای وسایل سیار در یادگیری است که می‌تواند منجر به توسعه‌ی یادگیری الکترونیکی در بین عموم افراد، زدودن بی‌سودایی از جامعه، رفع تبعیض‌های آموزشی، گسترش یادگیری مادام‌العمر و غیره گردد.

ورود این فناوری‌های جدید در دانشگاه‌ها، علاقه به کسب دانش با روش‌های متنوع و متناسب با موقعیت‌های مختلف را افزایش داده است، به طوری که امروزه می‌توان ادعا کرد که میزان اطلاعات بشر هر چهار یا پنج سال دو برابر می‌شود؛ به عبارت دیگر مجموع اطلاعات قابل دسترسی برای دانشجو در سال ۱۹۹۷ کمتر از یک درصد اطلاعاتی است که در سال ۲۰۵۰ در دسترس دانشجوی دیگر قرار می‌گیرد (بیرانوند و سیف، ۱۳۸۸ به نقل از باقریان‌فر، ۱۳۹۴). امروز، برای بالا بردن انگیزه فراغیران و بهبود بهره‌وری آموزش، توجه به فناوری‌های رایانه‌ای و دیجیتال دارای اهمیت روزافزون است (Raua et al, 2008).

یادگیری سیار روش‌هایی مؤثر را برای ایجاد گروههای یادگیری فراهم می‌کند، بهویژه دوره‌های آموزشی برای فراغیران و یا گروهی از افراد که به هر دلیل، نمی‌توانند در کلاس‌های یادگیری تمام وقت شرکت کنند (ملو، ۲۰۰۵).

مقدمه

امروزه تغییرات سریع‌تر، غیرمعمول و اساسی‌تر از همیشه است. تغییرات سریع در ارتباطات و فناوری در کنار فشارهای رقابتی و فرهنگی، پویایی جامعه مدرن و نیازهای آن، تغییرات مداوم مورد انتظار دریاره کیفیت و ارزیابی آموزش‌ها، افزایش رو به رشد جمعیت و همچنین گسترش روزافزون دانش بشری، وسیع‌تر و پیچیده‌تر شدن حجم و گستره اطلاعات، کهنه و قدیمی‌شدن دانش و مهارت‌ها، شتاب فزاینده تحولات اجتماعی و منسخ شدن عینی مهارت‌ها بیش از پیش منجر شده که انسان‌ها به دنبال یادگیری‌های جدید باشد (رحمتی و همکاران، ۲۰۱۴). یادگیری یک هدف است که از طریق آموزش به این هدف می‌رسد.

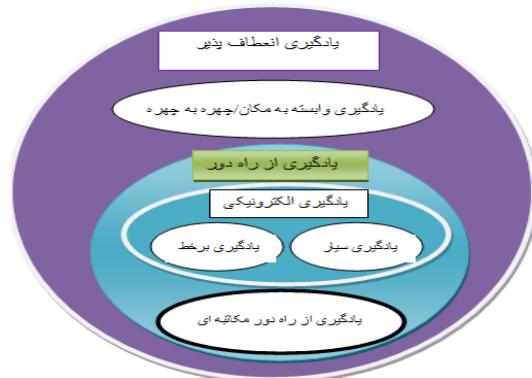
امروزه روش‌های سنتی و قدیمی آموزش و یادگیری با ظهور تکنولوژی‌های جدید کارایی و اثربخشی خود را از دست داده است. فراغیران برای همگام شدن با محیط مداوم در حال تغییر به دنبال شیوه‌های جدید می‌باشند. تکنولوژی‌های سیار از نودهای فناوری اطلاعات است که به حوزه آموزش راهی‌افته است. یکی از شیوه‌های جدید آموزش، آموزش از طریق وسایل و تجهیزات سیار می‌باشد. انعطاف‌پذیری بالای فن‌آوری سیار، شرایط مساعدی را برای یاری رساندن به آموزشگر و فراغیر در جهت نیل به اهداف آموزشی فراهم می‌آورد. «دی^۷» یادگیری سیار را این‌گونه تعریف نموده است: یادگیری سیار عبارت است از آن نوع یادگیری که می‌تواند در هر مکان و در هر زمانی به کمک وسایل رایانه‌ای و سیار اتفاق بیافتد.

کیوتیر^۸ (۲۰۰۶) در رابطه با ظهور یادگیری سیار^۹ گفته است رشد تصاعدی تکنولوژی‌های سیار در سال‌های اخیر، افزایش دسترسی به زیرساخت‌های شبکه‌هایی با پهنای باند بالا، توسعه‌ی تکنولوژی‌های بی‌سیم و شهرت وسایل و ابزارهای دیجیتال دستی، فرصت‌های دسترسی جدیدی را برای آموزش فراهم کرده است. پتانسیل واقعی یادگیری الکترونیکی با عنوان "یادگیری در هر زمان و مکان" سرانجام توسط یادگیری سیار در حال تحقق یافتن است.

گزارش انجمن آمریکایی آموزش و توسعه نشان داد که مدت زمانی که افراد با بکارگیری فن‌آوری، صرف آموزش می‌کنند، از میزان ۱۴ درصد در سال ۱۹۹۹ به ۴۰ درصد در سال

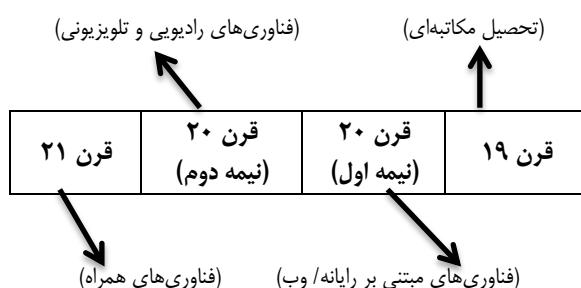
-
- 5. Mobile device
  - 6. Litchfield et al
  - 7. Mileva et al
  - 8. Mellow

- 1. Rahmati & et al
- 2. Dey
- 3. Qtair
- 4. Mobil learning

شکل ۱. یادگیری سیار و جایگاه آن در یادگیری از راه دور
(براون، ۲۰۰۳)

به عبارت دیگر، یادگیری الکترونیکی و یادگیری سیار به عنوان زیرمجموعه‌ای از آموزش از راه دور محسوب می‌شوند. همان‌طور که در شکل ۲ مشاهده می‌شود، در طی قرون مختلف، شیوه انتقال آموزش از راه دور دچار تغییر و تحولاتی شده که این تحولات ناشی از پیشرفت در فناوری‌های مختلف بوده است.

شکل ۲. تحول در فناوری‌های آموزش از راه دور در طی قرون مختلف (جانز، ۲۰۰۹)

فناوری سیار (همراه) یکی از نمودهای فناوری ارتباطی است که مانند سایر فناوری‌های ارتباطی به حوزه آموزش و یادگیری راهیافته و به عنوان یادگیری همراه یا یادگیری از طریق تلفن همراه^۹ مطرح است. این وسیله ارتباطی توانسته است از لحظه زمانی و مکانی زمینه یادگیری فراگیران را هموار کرده و بسیاری از محدودیت‌های سنتی حضوری را برطرف کند. یادگیری سیار را می‌توان ترکیبی از یادگیری از راه دور و

همچنین یادگیری سیار برای آموزش مهارت‌ها مؤثر واقع شده است. شبکه یادگیری سیار، بزرگ‌ترین شبکه یادگیری در اروپا است که با هدف استفاده از یادگیری سیار، طرح‌های فنی و حرفه‌ای همچون زیبایی مو، گرمایشی و تهویه، لوله‌کشی و تراش چوب را آموزش می‌دهد. مزایای کلیدی و برجسته یادگیری سیار برای آموزش شامل درگیری یادگیرنده در یادگیری، انعطاف‌پذیری در یادگیری، حفظ موقفيت‌های یادگیرنده، شخصی‌سازی یادگیری و دسترسی به منابع آموزشی می‌باشد (یورسی و همکاران، ۲۰۱۵).

کیگان^۱ (۲۰۰۱) یادگیری سیار را به عنوان اجرای آموزش از طریق^۲ PDA، کامپیوترهای شخصی همراه و قابل حمل و تلفن‌های همراه، تعریف می‌کند و اجرای یادگیری سیار که از طریق ابزارهای سیار قابل استفاده به توزیع می‌پردازد، سودمندتر از یادگیری الکترونیکی است. تلا^۳ (۲۰۰۳) معتقد است که یادگیرنده‌گان سیار با استفاده از تکنولوژی‌های سیارشان، می‌توانند در هر جا و در هر زمانی به یادگیری بپردازند، برای مثال، در یادگیری سیار فرد می‌تواند دانشی را یاد بگیرد و در حالی که او در حال انجام دادن چیز دیگری است. همچنین یادگیری سیار می‌تواند به عنوان ابزارهای همراه و واسطه‌ای در فرایند یادگیری و تدریس استفاده گردد؛ این بدان معنی است که هم با ابزارها و هم از ابزارها یاد بگیرد (پولینز و همکاران، ۲۰۱۵).

براون^۴ (۲۰۰۳) یادگیری سیار را زیر مجموعه‌ای از یادگیری الکترونیکی می‌داند و یادگیری الکترونیکی را مفهومی وسیع می‌دانند که هم یادگیری بر خط و هم یادگیری بر سیار را در خود جای داده است؛ و در این رابطه تعریفی از کوئین^۵ را می‌آورد و آن را بسیار خوب می‌داند و آن عبارت است از اینکه یادگیری سیار، یادگیری الکترونیکی است که از طریق ابزارهای کامپیوتراً سیار اتفاق می‌افتد. وی شکل شماره ۱ را برای نشان دادن بصری جایگاه یادگیری سیار در یادگیری الکترونیکی و یادگیری از راه دور آورده است و همچنین خاطر نشان می‌سازد که تکنولوژی‌های سیار و ابزارهای سیار در آینده در رویکرد محتوایی بیشتر مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

1. Yusri & et al
2. Keegan
3. Personal Digital Assistant
4. Tella
5. Paulins & et al
6. Brown
7. Quin

مربوط به یادگیری نحوه استفاده از محصولات سیار، عدم حمایت از فرایند یادگیری در محیط‌های مختلف یادگیری، عدم وجود نظریه مناسب یادگیری برای یادگیری سیار، تفاوت مفهومی بین یادگیری الکترونیکی و یادگیری سیار و مشتبه شدن این دو با یکدیگر و عدم امنیت اطلاعات شخصی و خصوصی. مطالعاتی در دانشگاه‌های ژاپن در مورد آموزش سیار و استفاده از آن صورت گرفت که نتایج این مطالعات نشان داد، در ژاپن استفاده از تلفن‌های همراه با قابلیت دسترسی به وب، دستگاه‌های دستیار دیجیتال همراه و ابزار قابل حمل دیگر، به طور چشمگیری در میان مردم شایع بوده و اغلب نیز آگاهی کافی در مورد استفاده از این ابزار را دارند. در این مطالعه پژوهشگران، استفاده از تلفن همراه را برای آموزش در کلاس‌های فیزیکی درس هم از طریق پست الکترونیک و هم از طریق استفاده از تکنولوژی WAP در تلفن‌های همراهی که قابلیت دسترسی به وب را دارا بودند، بررسی نمودند. البته ذکر این نکته نیز ضروری است که بهای استفاده از تلفن‌های همراه در کشور ژاپن بسیار پایین‌تر از بهای آن در کشور آمریکا است که این امر موجب آن شده است تا دانشجویان بیشتری در ژاپن به شرکت در آموزش سیار باشند (مورفی^۵، ۲۰۰۶).

همچنین مطالعات متعدد و متنوعی در رابطه با میزان بکارگیری یادگیری سیار در بین دانشجویان در یادگیری‌های خود صورت گرفته است که هریک ابعاد مختلفی از این موضوع را مورد توجه قرار داده‌اند. در این رابطه ظفری و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی که با عنوان بررسی میزان استفاده دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه تهران از تلفن همراه جهت مقاصد آموزشی و عمومی انجام داده بودند به این نتیجه رسیدند میزان استفاده دانشجویان از قابلیت‌ها و امکانات تلفن همراه جهت مقاصد عمومی و آموزشی، کمتر از مقدار متوسط بوده است و تنها در بعضی از قابلیت‌ها نظری؛ فایل صوتی، اس ام اس^۶ (پیام (پیام متنی) و مکالمه جهت مقاصد عمومی این مقدار بیش از متوسط بوده است. دیگر یافته‌های این پژوهش نشان داد که استفاده عمومی از تلفن همراه بر اساس مقاصد و رشته‌های تحصیلی دانشجویان دارای تفاوت معناداری است.

^۴. سیستمی است که در آن پروتکل ارتباطی و محیط برنامه نویسی جهت پیاده‌سازی سیستم‌های اطلاعاتی متنی بر وب روی گوشی‌های تلفن همراه ارائه می‌شود.

5. Murphy
6. Sms

یادگیری الکترونیک دانست. یادگیری سیار با به کارگیری شیوه‌های نوین می‌تواند موجب یادگیری در هر زمان و مکان گردد، شیوه‌های همچون: خدمات پیام کوتاه متنی (این نوع خدمات اجازه ارسال پیام کوتاه متنی را به کاربر می‌دهد)، خدمات پیام پیشرفته (قابلیت ارسال صدا و اینیشن)، گفتگوی زنده اینترنتی^۷، مدیریت اطلاعات شخصی بر خط، سیستم پیام چند رسانه‌ای (امکان ارسال و دریافت پیام‌های چند رسانه‌ای از جمله تصاویر، فایل‌های صوتی و تصویری)، سیستم‌های مدیریت یادگیری برای یادگیری سیار، سیستم‌های حمایت الکترونیکی عملکرد و اجرا در محیط سیار از طریق ابزارهای سیار از جمله تلفن همراه، تلفن‌های هوشمند، کامپیوترهای کوچک و دستی (از جمله کمک کننده دیجیتال شخصی، بی‌دی ای) و اجرا کننده شخصی فایل‌های رسانه^۸ (زمانی و همکاران، ۱۳۹۲).

یادگیری سیار به کاربران خود ویژگی‌های منحصر به فردی را ارائه می‌نماید که در سیستم عامل‌های یادگیری سنتی و حتی در سیستم عامل‌های الکترونیکی امکان پذیر نیست. اولین ویژگی از میان ویژگی‌ها آن، پویایی آن می‌باشد که به داشتن چشم‌انداز انعطاف‌پذیری از نظر زمان، مکان، سرعت و فضا که دست‌یافتنی نیست اشاره دارد. یکی دیگر از ویژگی‌های منحصر به فرد یادگیری سیار، یادگیری مشارکتی می‌باشد. در حالی که همکاری‌های بخشی از آموزش به صورت سنتی می‌باشد. همچنین استفاده از یادگیری سیار بدان معنی است که دانشجویان هم‌اکنون می‌توانند با دوستان و اساتید خود در مکان‌های مختلف ارتباط برقرار کنند حتی زمانی که آنها در یک کلاس رسمی نیستند (الرشیدی و کاپرتز، ۲۰۱۵). با وجود وجود مزایای بسیار یادگیری سیار، دارای جالش‌های فناوری و آموزشی و اجتماعی زیر است:

طول عمر ناکافی باتری‌ها و قابلیت پردازش ضعیف، پهنای باند محدود، اندازه کوچک صفحه نمایش و کلیدهای فناوری‌های مورد استفاده آن، استفاده از مواد آموزشی دوره‌های یادگیری الکترونیکی برای دوره‌های یادگیری سیار با توجه به ویژگی‌های متفاوت دو دوره، استفاده از استانداردهای متفاوت، صفات نمایش در اندازه‌های مختلف و سیستم‌های اجرایی گوناگون، محدودیت در کاربرد نرم‌افزارها و محتوا و چالش‌های

1. Chat
2. Media Players
3. Alrasheedi & Capretz

دستانشان می‌فرستادند، ۶۳ درصد از تلفن همراهشان برای ارسال یا دریافت عکس استفاده می‌کردند و ۵۲ درصد آنها از طریق تلفن خود به اینترنت دسترسی داشتند. تاچر و مانی^۵ (۲۰۰۸) در پژوهش خود به این نتایج دست یافتند که دانشجویان به استفاده از پیام کوتاه برای ارسال سوالات خود به معلمان در طول کلاس یا بین کلاس‌ها تشویق شدند و دانشجویان از این سیستم راضی بوده و آن را بسیار مطلوب دانسته‌اند و پیشنهاد کردند از تلفن همراه برای تجارب جدید یادگیری استفاده کنند. همچنین نتایج پژوهش الابدی^۶ (۲۰۱۰)، در رابطه با تهیه‌ی آزمون سیار برای دانشجویان عربستانی نشان داد که دانشجویان سطح رضایتمندی و مقبولیت بالایی از دریافت این سیستم داشته‌اند. بوب و رویسین^۷ (۲۰۱۰) پژوهشی خود به این نتیجه رسیدند که این مهارت‌ها به طور چشم‌گیری باعث افزایش اعتماد به نفس و ارتباط دیگران و انعطاف‌پذیر در آنان می‌گردد. ادغام فناوری اطلاعات و ارتباطات با فرایند آموزش موجب تسهیل ارتباط دانشجویان، دسترسی به طیف گسترده‌ای از منابع یادگیری، ارائه برنامه آموزشی متناسب با نیازهای فرآگیران، تضمین فرصت‌های بالقوه عادلانه برای تمام فرآگیران و ارتقای اجتماعی، فرهنگی جوامع از طریق دسترسی به اینترنت بی‌سیم و تبدیل یادگیری الکترونیکی به یادگیری سیار شده است. در سراسر جهان، این آموزش‌ها محیط مناسبی را برای افرادی که به دلیل تعداد شغلی یا شخصی قادر به شرکت در کلاس‌های آموزشی سنتی نیستند، فراهم کرده است (مرصعی، ۱۳۹۰). همچنین یادگیری سیار زمینه‌ای را فراهم می‌کند که بسیاری از آرمان‌های آموزشی، مانند یادگیری مستقل، خودراهبری در یادگیری، یادگیری در هر زمان و مکان، استقلال فرآگیر در یادگیری، حق انتخاب محتوا به حسب علاقه، به رسمیت شناختن واقعی تر تفاوت‌های فردی دانشجویان، امکان ارائه مثال‌ها در قالب‌های ملموس‌تر با استفاده از امکانات رایانه‌ای، آموزش و یادگیری مشارکتی و ارزیابی و ارائه سریع بازخورد از آموخته‌ها قابل تحقق تر می‌باشد. از این رو با توجه به مزایای یادگیری سیار (از جمله یادگیری مستقل، خودراهبری در یادگیری، یادگیری در هر مکان و زمان، حق انتخاب محتوا بر حسب علاقه و ...) و چالش‌های آن (از جمله چالش‌های

نتایج پژوهش فتوحی قزوینی و همکاران^۱ (۲۰۰۸) نشان می‌دهد که یادگیری سیار در چهارچوب یادگیری غیررسمی بهتر قابل اجراست و می‌تواند نه تنها به عنوان مکملی برای برنامه درسی بلکه راهکار مقدرانه‌ای برای توسعه و یادگیری مادام‌العمر، به ویژه مناطق روسیه‌ای دور افتاده باشد. همچنین نتایج پژوهش اسماعیل و همکاران (۲۰۱۰) که یادگیرندگان برای دریافت یادگیری سیاری که مرتبط با رشتہ درسی‌شان، در صورتی که با یادگیری مورد نیاز آنها مرتبط باشد، بسیار هیجان زده‌اند و باعث افزایش انگیزه آنان می‌شود. همچنین یادگیرندگان اظهار داشته‌اند که پیام کوتاه برای آنان هیجان‌کمندی داشته است و بیشتر تمایل به استفاده از پیام‌های چندساله‌ای و جی‌پی‌آر اس^۲ دارند. همچنین نتایج پژوهش داهر^۳ (۲۰۰۹)، در رابطه با یادگیری ریاضیات از طریق دستگاه‌های سیار، نیز نتایج مشبی را نشان داده است. دانش آموزان از این برنامه رضایت داشته‌اند و موارد زیر را به عنوان ویژگی‌های مفید آن برشمرده‌اند:

۱. بصری (عینی) شدن مسائل ریاضیات؛ ۲. حل مسائل ریاضی در زمان کوتاه‌تر؛ ۳. حل مسائل با صرف تلاش کمتر؛ ۴. حل مسائل به درستی و بادقت؛ ۵. مشارکت فعالانه در فرایند یادگیری‌شان؛ ۶. همکاری در حل مسائل در کلاس درس از طریق کار با یک دستگاه و خارج از کلاس با ارسال پیام متنی و چندساله‌ای و ۷. یادگیری در هر زمان نه فقط در زمان کلاس.

پژوهش هاریس^۴ (۲۰۰۹)، در رابطه با بررسی چگونگی استفاده‌ی یادگیرندگان از دستگاه‌های سیار در خلق محتواهای دیجیتالی در بین نوجوانان آمریکایی آفریقا، نشان می‌دهد اکثریت این نوجوانان از دستگاه‌های سیار استفاده می‌کنند و کاربرد این دستگاه‌ها تأثیر مثبتی بر یادگیری و فعالیت‌های اجتماعی آنان دارد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که مالکیت تلفن همراه در بین نوجوانان کم درآمد و فقیر حومه‌نشین در آفریقا و آمریکا بالاست و آنها در بسیاری از فعالیت‌های خود تمایل دارند از تلفن همراه استفاده کنند. همچنین یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که ۷۴ درصد از نوجوانان مورد بررسی تلفن همراه داشتند، ۵۹ درصد از بازی تلفن همراه استفاده می‌کنند، ۶۹ درصد از پیام متنی برای

5. Thatcher & Mooney
6. Alabbad
7. Bob & Roisin

1. Fotohi - ghazvini et al
2. GPRS
3. Daher
4. Haris

آزمودنی‌ها در خصوص محترمانه بودن اطلاعات به دست آمده و دادن آزادی برای شرکت در پژوهش که از نکات رعایت شده اخلاق پژوهش باشد، گفته شد.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات پژوهش و روایی و پایابی

برای جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. این پرسشنامه شامل دو بخش است. در بخش اول این پرسشنامه به سوالات جمعیت‌شناسی از جمله (جنسیت، تأهل، سن، تحصیلات، سابقه خدمت) و در بخش دوم پرسشنامه به سوالات مربوط به یادگیری سیار می‌باشد. این پرسشنامه حاوی ۲۱ سؤال بوده و (شامل مؤلفه میزان آشنایی با برنامه‌های یادگیری سیار ۶ سؤال، میزان کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار در یادگیری‌های خود ۱۱ سؤال و میزان مفید بودن این برنامه‌ها و غنی کردن یادگیری ۴ سؤال) می‌باشد و به صورت مقیاس پنج ارزشی لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، تا حدودی، کم، خیلی کم) درجه‌بندی شده بود. همان‌طور که نوشته شده شیوه نمردهایی از یک تا پنج می‌باشد؛ بنابراین حداقل و حداًکثر نمره برای سوالات پرسشنامه از ۲۱ تا ۱۰۵ می‌باشد. روایی پرسشنامه از طریق بررسی نظر متخصصان بدست آمد. به این ترتیب نمونه‌ای از پرسشنامه برای متخصصان ارسال و پس از جمع‌آوری مجموعه‌ای از نظرات، پرسشنامه، اصلاح و مجددًا برای آنها ارسال و در یک جمع‌بندی نهایی اصلاح شد. برای تعیین پایابی پرسشنامه این پژوهش از روش همسانی درونی (الفای کرونباخ) استفاده شده که در این پژوهش ضریب الفای کرونباخ $.87$ بدست آمد. همچنین پایابی خرد مقیاس‌های میزان آشنایی ($.82$)، میزان کاربرد ($.87$) و میزان مفید بودن این برنامه‌ها و غنی کردن یادگیری ($.83$) بدست آمد.

روش‌های تجزیه و تحلیل اطلاعات

پس از گردآوری داده‌ها برای توصیف و تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و به منظور جمع‌آوری و طبقه‌بندی داده‌ها و محاسبه شاخص‌های آماری از آزمون‌های t تک نمونه‌ای، t مستقل، آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه یا آنوا^۱ و آزمون گابریل^۲ استفاده شده است.

فناوری و چالش‌های آموزشی و اجتماعی) و بنابر آنچه گفته شد مسئله پژوهش حاضر این است که تا چه میزان یادگیری سیار در یادگیری‌های دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج کاربرد دارد؟ لذا در راستای مسئله مذکور سوالات زیر قابل بررسی است.

۱. تا چه میزان دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج از یادگیری سیار در یادگیری‌های دروس خود استفاده می‌کنند؟
۲. تا چه میزان دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج با برنامه‌های یادگیری سیار آشنایی دارند؟
۳. تا چه میزان دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج از برنامه‌های کاربردی در یادگیری‌های خود استفاده می‌کنند؟
۴. تا چه میزان برنامه‌های کاربردی استفاده شده یادگیری سیار، از نظر دانشجویان مفید و به غنی کردن یادگیری کمک می‌کند؟
۵. آیا بین نظرات دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج در مورد میزان استفاده از برنامه‌های سیار و مؤلفه‌های آن بر حسب متغیر جنسیت تفاوتی وجود دارد؟
۶. آیا بین نظرات دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج در مورد میزان استفاده از برنامه‌های سیار و مؤلفه‌های آن بر حسب متغیر سال ورود تفاوتی وجود دارد؟
۷. آیا بین میزان استفاده از یادگیری سیار و مؤلفه‌های آن بر حسب دانشگاه محل تحصیل تفاوتی وجود دارد؟

روش‌شناسی

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و در قالب یک مطالعه توصیفی - پیمایشی انجام شده است.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری مورد مطالعه را تمامی دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج تشکیل می‌دهند. برای انتخاب نمونه معرف از جامعه مزبور، از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبی استفاده شده است. در این روش علاوه بر آنکه تعداد طبقه‌های نمونه برابر تعداد طبقه‌های جامعه است، نسبت هر طبقه نیز در جامعه درست برابر نسبت همان طبقه در نمونه است. به این ترتیب تعداد ۱۹۸ نفر از دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج طبق جدول مورگان و کرجسی و فرمول کوکران انتخاب و پرسشنامه محقق ساخته بین آنها توزیع و پس از تکمیل، جمع‌آوری نموده است. توضیحاتی از جمله اطمینان بخشی به

1. One – Way Analyzes Of Variance = ANOVA
2. Gabriel

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناسی دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های شهر یاسوج

متغیر	دانشگاه	جنسیت	فراوانی نسبی	فراوانی
جنسیت	دانشگاه	پسر	۵۹/۶	۱۱۸
		دختر	۴۰/۴	۸۰
دانشگاه	پیام نور	آزاد	۴۷/۵	۹۴
		ورودی	۵۲/۵	۱۰۴
سال ورود	پیام نور	۹۰	۱۲/۱	۲۴
		۹۱	۳۶/۹	۷۳
		۹۲	۲۹/۳	۵۸
		۹۳	۲۱/۷	۴۳

همچنین ۱۲/۱ درصد ورودی سال ۹۰، ۳۶/۹ درصد ورودی

۲۹/۳، ۹۱ درصد ورودی ۹۲ و ۲۱/۷ ورودی ۹۳ بوده است.

۱. تا چه میزان دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج از یادگیری سیار در یادگیری‌های دروس خود استفاده می‌کنند؟ شاخص‌های توصیفی مربوط به نظر دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج در مورد میزان استفاده از یادگیری سیار در یادگیری‌های خود در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

یافته‌ها

ویژگی‌های جمعیت‌شناسی دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های شهر یاسوج به تفکیک جنسیت و سال ورود در جدول شماره ۱ ارائه گردیده است. یافته‌های بدست آمده از جدول فوق نشان می‌دهد که از ۵۹/۶ از دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج پسر و ۴۰/۴ دختر بوده است. در این میان، ۴۷/۵ درصد از دانشگاه آزاد و ۵۲/۵ درصد از دانشگاه پیام نور بوده است.

جدول ۲. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای مقایسه یادگیری سیار با نمره ملاک

متغیر	میانگین	انحراف معناداری	نموده ملاک	سطح معناداری	تعداد نمونه
یادگیری سیار	۲/۹۳	۰/۱۸	۳	۰/۰۰***	۱۹۸

۲. تا چه میزان دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج با برنامه‌های یادگیری سیار آشنایی دارند؟ شاخص‌های توصیفی مربوط به نظر دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج در مورد میزان آشنایی آنها با برنامه‌های یادگیری سیار در جدول شماره ۳ ارائه شده است.

اطلاعات مندرج در جدول شماره (۲) حاکی از آن است که میزان استفاده دانشجویان تربیت‌بدنی از یادگیری سیار در یادگیری دروس خود ۲/۹۳ بوده است. این میانگین با توجه به نمره ملاک (۳) در حد پایینی قرار دارد. این نتایج در سطح اطمینان ۱۰۰٪ معنادار بوده است.

جدول ۳. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای مقایسه میزان آشنایی دانشجویان با برنامه‌های یادگیری سیار با نمره ملاک

متغیر	میانگین	انحراف معناداری	نموده ملاک	سطح معناداری	تعداد نمونه
میزان آشنایی با برنامه‌ها	۲/۸۶	۰/۳۳	۳	۰/۰۰***	۱۹۸

برنامه‌های کاربردی در یادگیری‌های خود استفاده می‌کنند؟ شاخص‌های توصیفی مربوط به نظر دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج در مورد میزان کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار در یادگیری دروس خود در جدول شماره ۴ ارائه شده است.

یافته‌های جدول شماره ۳ نشان می‌دهد که میزان آشنایی دانشجویان تربیتبدنی از برنامه‌های یادگیری سیار ۶/۲ بوده است. این میانگین با توجه به نمره ملاک (۳) در حد پایینی قرار دارد. این نتایج در سطح اطمینان ۰/۰۰۱ معنادار بوده است. ۳. تا چه میزان دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج از

جدول ۴. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای مقایسه میزان کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار در یادگیری دروس خود با نمره ملاک

متغیر	میزان کاربرد برنامه‌ها	۲/۵۳	۰/۲۵	۳	۰/۰۰۰***	تعداد نمونه	انحراف معناداری	نموده ملاک	سطح معناداری	متغیر
میزان کاربرد برنامه‌ها	۲/۵۳	۰/۲۵	۳	۰/۰۰۰***	۱۹۸					

یافته‌های جدول (۴) گویای آن است که از نظر دانشجویان تربیتبدنی میزان کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار در یادگیری دروس خود ۲/۵۳ بوده است. این میانگین با توجه به نمره ملاک (۳) در حد پایینی قرار دارد. این نتایج در سطح اطمینان ۰/۰۰۱ معنادار بوده است.

۴. تا چه میزان برنامه‌های کاربردی استفاده شده یادگیری سیار، از نظر دانشجویان مفید و به غنی کردن یادگیری کمک می‌کند؟ شاخص‌های توصیفی مربوط به نظر دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج در مورد میزان مفید و غنی بودن برنامه‌های یادگیری سیار در یادگیری دروس خود در جدول شماره ۵ ارائه شده است.

جدول ۵. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای مقایسه میزان مفید و غنی بودن برنامه‌های یادگیری سیار در یادگیری دروس خود با نمره ملاک

متغیر	میزان مفید و غنی بودن برنامه‌ها	۴/۱۱	۰/۳۹	۳	۰/۰۰۰***	تعداد نمونه	انحراف معناداری	نموده ملاک	سطح معناداری	متغیر
میزان مفید و غنی بودن برنامه‌ها	۴/۱۱	۰/۳۹	۳	۰/۰۰۰***	۱۹۸					

۵. آیا بین نظرات دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج در مورد میزان استفاده از برنامه‌های سیار و مؤلفه‌های آن بر حسب متغیر جنسیت تفاوتی وجود دارد؟ شاخص‌های توصیفی مربوط به نظرات دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج در مورد میزان استفاده از برنامه‌های سیار و مؤلفه‌های آن بر حسب متغیر جنسیت در جدول ۶ آمده است.

داده‌های مندرج در جدول شماره ۵ حاکی از آن است که از نظر دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج میزان مفید و غنی بودن برنامه‌های یادگیری سیار در یادگیری دروس خود ۴/۱۱ بوده است. این میانگین با توجه به نمره ملاک (۳) در حد مطلوبی قرار دارد. این نتایج در سطح اطمینان ۰/۰۰۱ معنادار بوده است.

جدول ۶. نتایج آزمون t مستقل نظرات دانشجویان تربیتبدنی دانشگاههای یاسوج استفاده از برنامه‌های سیار و مؤلفه‌های آن بر حسب متغیر جنسیت

متغیر	میانگین پسرها	میانگین دخترها	t	سطح معناداری
استفاده از یادگیری سیار در یادگیری‌های خود	۲/۹۲	۲/۹۳	-۰/۲۷	۰/۷۸ ns
آشنایی با برنامه‌های یادگیری سیار	۲/۸۷	۲/۸۳	۰/۷۴	۰/۴۵ ns
کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار	۲/۵۱	۲/۵۶	-۱/۴۴	۰/۱۵ ns
مفید و غنی بودن برنامه‌های یادگیری سیار	۴/۱۳	۴/۰۸	۰/۹۶	۰/۳۳ ns

۶ آیا بین نظرات دانشجویان تربیتبدنی دانشگاه‌های یاسوج در مورد میزان استفاده از برنامه‌های سیار و مؤلفه‌های آن بر حسب متغیر سال ورود تفاوتی وجود دارد؟
شاخص‌های توصیفی مربوط به نظر دانشجویان دانشگاه‌های یاسوج در مورد میزان استفاده از برنامه‌های سیار و مؤلفه‌های آن بر حسب متغیر سال ورود در جدول شماره ۷ ارائه گردیده است.

یافته‌های جدول ۶ نشان می‌دهد که میانگین دو گروه پسر و دختر دانشجویان تربیتبدنی دانشگاه‌های یاسوج در میزان استفاده از یادگیری سیار در دروس خود به ترتیب پسرها ۲/۹۲ و دخترها (۲/۹۳)، آشنایی با برنامه‌های یادگیری سیار (پسرها ۲/۸۷، دخترها ۲/۸۳)، کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار در یادگیری‌ها (پسرها ۲/۵۱، دخترها ۲/۵۶) و مفید و غنی بودن یادگیری سیار (پسرها ۴/۱۳، دخترها ۴/۰۸) معنادار نبوده است.

جدول ۷. نتایج آزمون تحلیل واریانس یکراهه میزان استفاده از برنامه‌های سیار و مؤلفه‌های آن بر حسب متغیر سال ورود

سطح معناداری	F	سال ورود				متغیر
		۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	
.۰/۸۱ ^{ns}	.۰/۳۱۸	۲/۹۴	۲/۹۴	۲/۹۱	۲/۹۴	یادگیری سیار
.۰/۱۲۶ ^{ns}	۱/۹۳	۲/۸۰	۲/۸۳	۲/۹۳	۲/۸۱	آشنایی با برنامه‌های یادگیری سیار
.۰/۰۰۱ ^{ns}	۵/۵۷	۲/۵۶	۲/۵۶	۲/۴۵	۲/۶۵	کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار
.۰/۰۳۳ ^{ns}	۲/۹۸	۴/۱۶	۴/۱۲	۴/۱۵	۳/۹۰	مفید و غنی بودن برنامه‌های یادگیری سیار

آشنایی برنامه‌های یادگیری سیار و شاخص کلی (یادگیری سیار) تفاوت با هم مشابه است. حال برای آنکه مشخص گردد در کدام گروه‌ها تفاوت معناداری وجود دارد از آزمون تعییی استفاده شده است. در این پژوهش بنا به اینکه حجم نمونه بین زن‌ها و مردها نابرابر بوده و تعداد میانگین‌ها بیش از سه تا می‌باشد بنابراین از آزمون گابریل استفاده شده است.

یافته‌های جدول ۷ گویای آن است که میانگین در چهار گروه سال ورود (۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳) در مؤلفه‌های کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار و میزان مفید بودن تفاوت معناداری در سطح $P < 0.05$ وجود دارد. ولی مؤلفه آشنایی برنامه‌های یادگیری سیار و شاخص کلی (یادگیری سیار) تفاوت معناداری وجود نداشته و این گروه‌ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد، در میانگین

جدول ۸. آزمون تعییی گابریل در مؤلفه آشنایی برنامه‌های یادگیری سیار و شاخص کلی (یادگیری سیار) با توجه به متغیر سال ورود

زیرمقیاس	گروه‌ها	تفاوت میانگین	خطای استاندارد	سطح معناداری
	۹۰ - ۹۱	.۰/۲۰	.۰/۰۵۶	.۰/۰۰۱**
	۹۰ - ۹۲	.۰/۰۹۳	.۰/۰۵۸	.۰/۴۷۴ ^{ns}
	۹۰ - ۹۳	.۰/۰۹۱	.۰/۰۶۱	.۰/۵۶۸ ^{ns}
	۹۱ - ۹۲	.۰/۱۱۱	.۰/۰۴۲	.۰/۰۴۷*
	۹۱ - ۹۳	.۰/۱۱۴	.۰/۰۴۶	.۰/۰۷۵ ^{ns}
	۹۲ - ۹۳	.۰/۰۰۱	.۰/۰۴۸	.۱/۰۰ ^{ns}
	۹۰ - ۹۱	-.۰/۲۴۴	.۰/۰۸۸	.۰/۰۲۶*
	۹۰ - ۹۲	-.۰/۲۱۹	.۰/۰۹۰	.۰/۰۸۲ ^{ns}
	۹۰ - ۹۳	-.۰/۲۵۶	.۰/۰۹۴	.۰/۰۴۱*
	۹۱ - ۹۲	.۰/۰۲۷	.۰/۰۶۵	.۰/۹۹۹ ^{ns}
	۹۱ - ۹۳	-.۰/۰۱۲	.۰/۰۷۱	.۱ ^{ns}
	۹۲ - ۹۳	-.۰/۰۳۸	.۰/۰۷	.۰/۹۹۸ ^{ns}

* $P < 0.05$

درصد معنادار بوده است. از آنجایی که میانگین ورودی‌های ۹۱ و ۹۳ از ورودی‌های ۹۰ بیشتر است بنابراین از نظر این ورودی‌ها این برنامه‌ها بسیار مفید می‌باشد.

۷. آیا بین میزان استفاده از یادگیری سیار و مؤلفه‌های آن بر حسب دانشگاه محل تحصیل تفاوتی وجود دارد؟

شاخص‌های توصیفی مربوط به نظرات دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج در مورد میزان استفاده از برنامه‌های سیار و مؤلفه‌های آن بر حسب متغیر دانشگاه در جدول شماره (۹) ارائه شده است.

یافته‌های جدول (۸) حاکی از آن است که در مؤلفه میزان کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار تفاوت معناداری بین میانگین نمرات افرادی که دارای سال ورود (۹۱، ۹۲) و (۹۰) بوده‌اند. از آنجایی که میانگین نمرات دانشجویان ورودی ۹۰ و ۹۲ از میانگین دانشجویان ورودی ۹۱ بیشتر است. از این دانشجویان ورودی ۹۰ و ۹۲ از دانشجویان ورودی ۹۱ از برنامه‌های یادگیری سیار بیشتر استفاده می‌کنند. همچنین نتایج جدول فوق نشان می‌دهد میزان مفید بودن برنامه‌های یادگیری بین ورودی‌های (۹۰، ۹۱) و (۹۰، ۹۳) در سطح اطمینان ۹۵

جدول ۹. نتایج آزمون t مستقل نظرات دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج در مورد میزان استفاده از برنامه‌های سیار و مؤلفه‌های آن بر حسب متغیر دانشگاه

متغیر	میانگین دانشگاه آزاد پیام نور	میانگین دانشگاه آزاد میانگین دانشگاه آزاد	T	سطح معناداری
استفاده از یادگیری سیار در یادگیری‌های خود	۲/۹۳	۲/۹۳	+/۵۵ ^{ns}	+/۵۵ ^{ns}
آشنایی با برنامه‌های یادگیری سیار	۲/۸۶	۲/۸۵	-/۷۴ ^{ns}	-/۷۴ ^{ns}
کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار	۲/۵۲	۲/۵۴	+/۰۹ ^{ns}	+/۰۹ ^{ns}
مفید و غنی بودن برنامه‌های یادگیری سیار	۴/۱۴	۴/۰۹	+/۶۰ ^{ns}	+/۶۰ ^{ns}

عدم کاربرد این نوع یادگیری شود نوع رشته (تربیت‌بدنی) باشد. چراکه دانشجویان در این رشته باید به طور عملی یادگیرند تا به طور نظری. همچنین در این رشته، نیاز به کنش متقابل میان اجزا و عناصر آموزش بیشتر احساس می‌شود و علاوه بر آن، اجرای مهارت توسط فرآگیر جزء جدایی‌ناپذیر فرایند یادگیری در دروس عملی است. اگرچه پیتر^۱ (۱۹۹۸) در تحقیق خود به این نتایج دست یافت که چنانچه ورود فناوری‌ها و رسانه‌های آموزشی با برنامه‌ریزی و رعایت اصول انجام شود آموزش دروس نظری اگر هم در سطح بالاتری نباشد از درجه مساوی برخوردار است. همچنین سون و برو^۲ (۱۹۹۸) در تحقیق خود در دانشگاه کوتزنان به این نتایج دست یافتند که حتی در آموزش رشته‌های تحصیلی دارای دروس عملی و درس‌هایی که برای یادگیری آنها کسب مهارت لازم است می‌توان از آموزش مبتنی بر رسانه بهره گرفت.

از دلایل دیگر عدم استفاده دانشجویان از یادگیری سیار در یادگیری‌های خود می‌تواند عدم زیرساخت‌های لازم در استان

نتایج جدول ۹ حاکی از آن است که میزان استفاده از یادگیری‌های سیار و مؤلفه‌های آن در بین دانشجویان دو دانشگاه آزاد و پیام‌نور شهر به طور یکسان بوده است و هیچگونه تفاوت معناداری در سطح ۹۵ درصد مشاهده نگردید.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی میزان کاربرد یادگیری سیار و مؤلفه‌های آن در یادگیری‌های دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج با روش توصیفی - پیامایشی انجام گردیده است. نتایج جدول ۲ نشان داد میزان کاربرد یادگیری سیار در بین دانشجویان دانشگاه‌های یاسوج (۲/۹۳) با توجه به نمره ملاک (۳) نسبتاً نامطلوب است. در تبیین این نتایج می‌توان گفت که دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج از یادگیری سیار در یادگیری‌های خود کم استفاده می‌کنند. این یافته با یافته‌های تحقیقات ظفری و همکاران (۱۳۹۳) و الطافی‌دادگر (۱۳۹۰) همخوانی دارد. هر دو پژوهش میزان یادگیری سیار را کمتر از متوسط بدست آورند. یکی از دلایلی که می‌تواند باعث

1. Piter
2. Soon & Broo

می‌باشد. در تبیین این نتایج می‌توان گفت که دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج از برنامه‌های یادگیری سیار در یادگیری‌های خود کم استفاده می‌کنند. در مطالعاتی که توسط والووا^۱ و اتول^۲ گزارش شده است که با ظهور فناوری‌های در فعالیت‌های آموزشی با مقاومت فراگیران در استفاده از این فناوری‌ها مواجهه شده‌اند. به عبارت دیگر، خو گرفتن فراگیران به آموزش‌های سنتی مهتمتین علت مقاومت در پذیرش فناوری‌های جدید بوده است، آنان طی بررسی‌های خود یافته‌اند که برای تأثیرگذاری در فراگیران، جهت پذیرش فناوری‌های جدید، باید از سیاست‌های تشویقی برای برانگیختن انگیزه آنان استفاده کرد.

نتایج جدول ۵ حاکی از آن است که میزان مفید و غنی بودن برنامه‌های یادگیری سیار در یادگیری سیار در بین دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج (۴/۱) نسبت به نمره ملاک (۳) مطلوب می‌باشد. در تبیین این نتایج می‌توان گفت که دانشجویانی که از این برنامه‌ها در یادگیری خود استفاده می‌کنند میزان استفاده از آنها را مفید و غنی دانستند. این یافته با یافته‌های قزوینی و همکاران (۲۰۰۸)، داهر (۲۰۰۹)، هاریس (۲۰۰۹)، الابادی (۲۰۱۰)، بوب و ریسن (۲۰۱۰) و تاچر و مانی (۲۰۰۸) همخوانی دارد. این پژوهش‌ها نشان دادند که استفاده از برنامه‌های یادگیری سیار منجر به افزایش رضایت‌مندی دانشجویان، افزایش اعتماد به نفس، افزایش شوق و هیجان در یادگیری با استفاده از این برنامه‌ها، حل مسائل در زمان کوتاه‌تر و تلاش کمتر و دقت بیشتر، کسب تجارب جدید می‌شود. بنابراین دانشجویان با استفاده از یادگیری سیار در یادگیری‌های خود می‌توانند از منبع‌های گوناگونی در سراسر دنیا استفاده نمایند و از تجربه‌های آموزش گوناگونی استفاده می‌کنند. همچنین دانشجویان با استفاده از یادگیری سیار می‌توانند زمان و سرعت آموزش خود را تعیین کنند.

همچنین نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد میزان استفاده از یادگیری سیار در یادگیری خود در بین دانشجویان پسر و دختر در سطح اطمینان ۹۵ درصد تفاوت معناداری وجود ندارد. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت دانشجویان مرد و زن دانشگاه‌های یاسوج نظرات یکسانی در مورد یادگیری سیار و آشنایی با برنامه‌ها و کاربرد و میزان مفید بودن آن دارند. این یافته با یافته‌های الطافی دادگر (۱۳۹۰) همسو می‌باشد. این

برای استفاده از این نوع یادگیری‌ها باشد؛ زیرا عدم زیرساخت‌های لازم در شهر یاسوج مانع بسیار بزرگی برای استفاده دانشجویان از یادگیری‌های سیار می‌باشد. در محیط‌های یادگیری سیار، زیرساخت‌ها هستند که باعث می‌شوند تا دانشجویان با این نوع محیط‌ها ارتباط برقرار کرده و به آن دسترسی داشته باشند. بنابراین با فراهم آوردن زیرساخت‌ها و توسعه‌ها آنها زمینه استفاده از وسایل یادگیری سیار و امکان یادگیری مطالب در همه مکان‌ها و زمان بیشتر می‌شود. از دیگر عواملی که می‌تواند در کاهش میزان یادگیری سیار در یادگیری‌های دانشجویان دانشگاه‌های شهر یاسوج تأثیرگذار باشد هزینه‌های زیادی باشد که باید پرداخت کنند. اجرای یادگیری سیار، هزینه‌ها و پیامدهای مالی زیادی در بر خواهد داشت. دو عامل هزینه‌ای که در این ارتباط است: ۱. هزینه‌های سرمایه‌ای و ۲. هزینه‌های عملیاتی مانند دسترسی به شبکه و نگهداری تجهیزات. این دلایل در تحقیق یعقوبی (۱۳۸۷) با تائید رسیده است. نتایج پژوهش آن نشان داد فرهنگ‌سازی قبل از شروع ارائه خدمات و آموزش سیار به فراگیران، گسترش زیرساخت‌های مخابراتی مربوط به خدمت سیار و برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه به کارگیری این ابزارها و خدمات مرتبط، مهمترین عوامل برای اجرایی کردن استفاده از ابزارهای سیار در ارائه خدمات و یادگیری سیار برای فراگیران می‌باشد. در ارتباط با نتایج جدول (۳) می‌توان گفت میزان آشنایی دانشجویان دانشگاه‌های شهر یاسوج نسبت به برنامه‌های یادگیری سیار (۲/۸۶) با توجه به نمره ملاک (۳) نسبتاً نامطلوب می‌باشد. در تبیین این نتایج می‌توان گفت که دانشجویان دانشگاه‌های شهر یاسوج آشنایی کمی نسبت به برنامه‌هایی کاربردی همچون Dropbox، BenchPrep، Google Translate، Ever note,... آشنایی خیلی کم این دانشجویان نسبت به این برنامه‌ها می‌تواند نداشتن امکانات لازم در این زمینه و عدم کاربرد این برنامه‌ها در یادگیری‌های خود باشد. این یافته با یافته اسماعیل و همکاران (۲۰۱۰) همسو می‌باشد. بنابراین در صورتی که یادگیری سیار در ارتباط با رشته تحصیلی باشد می‌تواند باعث هیجان انگیزی در دانشجویان شود و میزان آشنایی دانشجویان نسبت به این برنامه‌ها بیشتر شود.

نتایج جدول (۴) نشان داد میزان کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار در بین یادگیری سیار در بین دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج (۲/۵۳) نسبت به نمره ملاک (۳) نامطلوب

این دو دانشگاه شود این است که مکانی که دانشگاه‌ها قرار دارند به طور لازم و کافی امکانات و تجهیزات وجود ندارد، عدم امکانات باعث می‌شود که وسایل یادگیری سیار قابلیت پردازش ضعیف، و سرعت اینترنت پایینی داشته باشند. از این رو باید شرایطی و محیطی فراهم گردد تا دانشجویان هر دو دانشگاه به جای تاکید بر جزو، از فناوری و وسایل یادگیری سیار، همه عناصر و فرایندی که آموزش را مدیریت می‌کند، استفاده کند. بدین طریق دانشجویان در هر زمانی می‌توانند در موقعیت یادگیری قرار بگیرند.

خلاصه سخن باید گفت یادگیری از طریق یادگیری سیار قادر است محدودیتها و مشکلات آموزش به روش حضوری را با ویژگی‌های مثبت و قابلیت‌های خود جایگزین ساخته و در تلفیق با آموزش به روش حضوری به گونه‌ای مؤثرتر به آموزش یادگیرندگان در ورای زمان و مکان محدود و مشخص پردازد. بنابراین از یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که میزان کاربرد یادگیری سیار در یادگیری‌های دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج نسبتاً نامطلوب است. به نظر می‌رسد که مدرسان جهت آموزش دروس از روش‌های تدریس قدیمی استفاده می‌کنند. از این رو با توجه به افزایش دانشجویان در دانشگاه‌ها و گرایش فزاینده آنها به مقوله ورزش و پدید آمدن نگرش مثبت به آن، با اکتفا از روش‌های سنتی نمی‌توان نیازهای آموزشی ورزش دانشجویان را برآورده کرد. بر این اساس، باید بیش از پیش توجه خود را به فناوری و استفاده از آن را در آموزش معطوف ساخت؛ البته نه به عنوان یک انتخاب، بلکه به عنوان یک ضرورت و نیاز دانشجویان مدنظر قرار بگیرد و با ایجاد و توسعه‌ی فناوری‌های نوین شاهد حرکتی از آموزش مدرس محور، کلاس محور و جزو محور به سوی آموزش یادگیرنده محور، برای هر فرد در هر زمان و مکان باشیم و از این طریق محیط‌های یادگیری جذابی برای دانشجویان فراهم کنیم تا کیفیت یادگیری‌های دانشجویان بهبود یابد. بنابراین بر اساس یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌گردد زمینه استفاده از ابزارهای یادگیری سیار در فعالیت‌های آموزشی فراهم گردد.

پژوهش‌ها به این نتایج دست یافتند که بین نظرات مردان و زنان هیچ تفاوت معناداری در ارتباط با میزان استفاده از یادگیری سیار دیده نمی‌شود. به نظر می‌رسد از دلایلی که می‌تواند به عدم تفاوت معناداری در بین دانشجویان شود عدم فرهنگ‌سازی در استفاده از تلفن همراه و سایر ابزارهای سیار چهت تسهیل یادگیری باشد. همچنین موانعی همانند؛ وجود رویکردهای سنتی مدرسان در تدریس خود باشد که باعث شده دانشجویان رغبت آنچنانی به یادگیری از طریق وسایل سیار نداشته باشند.

در ارتباط با جدول (۷ و ۸) می‌توان نتیجه گرفت که بین نظرات دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های یاسوج در ارتباط با یادگیری سیار و آشنایی با برنامه‌های یادگیری سیار بر حسب متغیر سال ورودی دانشجویان به دانشگاه تفاوت معناداری دیده نمی‌شود. لکن در ارتباط با میزان کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار و مفید و غنی بودن برنامه‌های یادگیری سیار در سطح اطمینان ۰/۰۵ معنادار می‌باشد. بنابراین با استفاده از آزمون گابریل به وضوح مشخص گردید که کاربرد برنامه‌های یادگیری سیار در بین گروه‌های سال ۹۱ - ۹۰ و ۹۲ - ۹۱ معنادار بوده است. از آنجایی که میانگین ورودی ۹۰ بیشتر از بقیه ورودی‌ها می‌باشد بنابراین این گروه به برنامه‌های یادگیری سیار اهمیت بیشتری می‌دهند. همچنین میزان غنی بودن این برنامه‌ها در بین گروه‌های ورودی سال ۹۰ - ۹۱ و ۹۳ - ۹۰ در سطح ۰/۰۵ معنادار بوده است. از آنجایی که میانگین ورودی‌های ۹۳ بیشتر از سایر ورودی‌های است؛ بنابراین این گروه به مفید و غنی بودن برنامه‌های یادگیری سیار اهمیت بیشتری می‌دهند. همچنین نتایج جدول ۹ نشان داد که میزان استفاده از یادگیری‌های سیار و مؤلفه‌های آن در بین دانشجویان دو دانشگاه آزاد و پیام‌نور شهر به طور یکسان بوده است و هیچ‌گونه تفاوت معناداری ندارند. در تبیین این نتایج می‌توان گفت دانشجویان هر دو دانشگاه بنا به اینکه رشته آن‌ها تربیت‌بدنی بوده و تدریس آنها به صورت عملی انجام می‌گردد کمتر از یادگیری‌های سیار در یادگیری خود استفاده کنند. از دلایلی که می‌تواند منجر به عدم تفاوت معناداری بین

منابع

- [۱] زمانی، بی بی عشرت؛ ببری، حسن و قربانی، سمیه (۱۳۹۲)، شناسایی راهکارهای توسعه یادگیری سیار در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری آموزش پزشکی از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی اصفهان و متخصصان فناوری اطلاعات. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۳(۲): ۸۷ تا ۹۷

- [۲] باقریان فر، مصطفی (۱۳۹۴)، کاربرد فناوری در آموزش مهارت‌های تفکر در دانش‌آموزان. مادنامه رشد تکنولوژی آموزشی، شماره ۸ (پی در بی ۶ - ۲۴۸ صص: ۱۰ - ۶)
- [۳] بیرانوند، علی و صیف، محمدحسن (۱۳۸۸)، تأثیر فناوری اطلاعات بر نظام آموزشی مدارس. پژوهشگاه علم و فناوری ایران. دوره ۲۶، ش ۱، صص: ۱۹۳-۱۸۳.
- [۴] الطافی دادرگ، فرشته (۱۳۹۰)، ارزیابی نرم‌افزارهای آموزشی تلفن همراه و بررسی وضعیت کاربرد آنها در بین دانشجویان دانشگاه تهران [منبع الکترونیکی]. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.
- [۵] ظفری، سارم؛ کرم‌دوست، نوروزعلی؛ درانی، کمال؛ نظرزاده‌زارع، محسن (۳۹۳۰)، بررسی میزان استفاده دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه تهران از تلفن همراه جهت مقاصد آموزشی و عمومی. *فصلنامه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی*، شماره ۳، صص: ۱۰۶ - ۸۷
- [۶] Alabbad, M.M., (2010). "Mobiqiyas: A Mobile Learning Standardized Test preparation for Saudi Arabian Students". Computer research Institute (CRI), King Abdulaziz City for science and Technology (KACST), Riyadh, Saudi Arabia, IJIM – Volume 4, Issue 4.
- [۷] Alrasheedi, M., & Capretz, L. F. (2015). An empirical study of critical success factors of mobile learning platform from the perspective of instructors. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 176, PP: 211 – 219.
- [۸] Attewell G. from research and development to mobile learning: tools for education and training providers and their learner. 2005. [cited 2009 Sep 30]. Available from: <http://www.mlearn.org.za/CD/papers/Attewell.pdf>
- [۹] Brown T." The Role of M-Learning in the future of e-learning in Africa [Internet]" . Presented at the 21st ICDE World Conference, 2003. [Cited 2005 January 14].
- [۱۰] Daher, W., (2009). (2009). "Students Perceptions of learning Mathematics With Cellular phones and Applets". *Al – Qasemi College of education*, Baka, Israel. Ijim – Volume 4, Issue 1.
- [۱۱] Fotohi – ghazvini, F., Excell, P. S., Moeini, A., & Robinson, D. J. (2008). "A psycho – pedagogical approach to m – learning in a developing – World context". *Int. J. Mobile learning and organization*, Vol x, No. x.
- [۱۲] Harris, R., (2009). "Design on The go: how African American Youth use Mobile technologies for digital content creation". *Columbia university. Received on Design and Technology Education: An International Journal*.
- [۱۳] Ismail, I., Idrus, r., Abu Ziden, A & Rosli, M., (2010). "Adoption of Mobile Learning Distance Education Students in Universiti Sains Malaysia". *Universiti Sains Malaysia, Penang, Malaysia*. Ijim – Volume 4, Issue 2.
- [۱۴] Jones, R. (2009). Physical ergonomic and mental workload factors of mobile learning affecting performance of adult distance learners: Student perspective. *Doctoral Dissertation: eBook, University of Central Florida*.
- [۱۵] Mellow, P. (2005), "The media generation: maximize learning by getting mobile". Retrieved May 21, 2009, from: http://www.ascilite.org.au/conferences/brisbane05/blogs/proceedings/53_Mellow.pdf.
- [۱۶] Mileva, N., Simpsom, B. & Thompson, J. (2008). "A Framework for mobile learning Pedagogy: A Critique underpinned by constructivism". September.
- [۱۷] Murphy. A., (2006). *Designing mobile learning. Proceeding of the Advanced International Conference on Telecommunications and Web Application and services*.
- [۱۸] Paulins, N., Balina, S., Arhipova, I. (2015). Learning Content Development Methodology for Mobile Devices. *Procedia Computer Science*, 43, PP: 147 – 153.
- [۱۹] Qtair, M. A., (2006). "IP – MLI: An Indecency of learning material from platform in a mobile learning using Intellhgnet method". iJIm, may.
- [۲۰] Rahmati,M H, Hosseinifard, Seyed M, Alimadadi, A. (2014). Investigating Effectiveness of In-Service Training in the Public Sector. *Iranian Journal of Management Studies (IJMS)* Vol. 7, No. 2, pp 305-327.

- [21] Raua, P. L., Gaoa, Q. and Wub, L. M. (2008), “Using mobile communication technology in high school education: motivation, pressure, and learning performance”. *Computers and Education*, Vol. 50, No. 1, pp: 1-22.
- [22] Thatcher, A. Mooney, G. (2008).”Managing social Activity and Participation in Large Classes With Mobile Phone Technology”. *University of the Wit Waters rand, Johannesburg, South Africa. IJIM – Volume 2, Issue 3.*
- [23] Vavola GN. study of mobile learning practices. *The journal of continuing education in nursing*. 2005; 34 (3): 9-27.
- [24] Yusri, I, K., Goodwin, R., Mooney, C. (2015). Teachers and mobile learning perception: towards a conceptual model of mobile learning for training. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 176, PP: 425 – 430.